

Posam. štev. Din 1.—,
četrtkova in sobotna
številka Din 1.50 :—

„TABOR“, izhaja vsak dan, razven
nedelj in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne. Štane
mesečno po pošti D 12-50, na ino-
stestvo D 20-50, dostavljen na dom
Din 14.—, na izkaznice Din 12-50.

„NARODNI LIST“ (četrtkova štev.
„Tabora“) se naroča kot tednik
in stane mesečno 2 Din, četrt-
letno 6 Din, polletno 12 Din,
celoletno 22-50 Din

Naročnina se plačuje vnaprej.

Posltnina plačana v gotovini.

TABOR

(NARODNI LIST)

Posam. štev. Din 1.—,
četrtkova in sobotna
številka Din 1.50 :—

UREDNIŠTVO „Tabora“ in „Na-
rodnega lista“ je v Mariboru, Jur-
čičeva ulica 4, 1. nadstropje. —
Telefon interurban štev. 476. —
Kokopisi se ne vračajo.

UPRAVA je v Jurčičevi ul. št. 4,
prilike dno. — Telefon št. 24.
NHS poštno-telek. račun za „Tabor“
11.787, za „Narodni list“ 12.833.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. Inscratne cene po dogovoru.

Leto: IV. (II). — Številka: 201. (35).

Maribor, četrtek 6. septembra 1923.

Nova vojna nevarnost? Vprašanje naše svobodne cone v Solunu.

Maribor, 5. sept.

Važne misli poslanika Balugdžića.

Zadnje dni so razširile po listih vesti: Balkanu grozi nova vojna. Spor med Grki in Italijani je tako težak, da ga ne bo mogoče rešiti brez orožja. Kmalu na to so prišle vesti, da je Italija zasedla grški otok Krk — znan kot sedež srbskih oblasti po umiku čez Albanijo — in da ga ne izprazni, dokler se Grčija ne uda. Grčija pa trdi, da se ne more udati, ker Italija zahteva od nje preveč žrtev. Položaj je zelo podoben onemu v juliju leta 1914: takrat je Avstrija zahtevala od Srbije zadoščenje za atentat v Sarajevu. Srbska vlada je odgovorila, da ni odgovorna in da ne more izpolniti zahtev, ki globoko žalijo čast neodvisne države, da pa bo sicer šla dunajski vladi v najširšem smislu na roko, da se ugotovi resnica o atentatu. Znano je, da Avstrija ni poslušala treznega glasu, temveč je v svoji bojaželjnosti napovedala Srbiji vojno.

Avstrije ni več in njeno politiko vodi danes Italija. Podedovala je ves njen imperijalizem, njeno zahrbtno, prepirljivo diplomacijo, njeno izigravanje malih držav. Pred vojno sta se borili za vpliv na Balkanu dve močni velesili Rusija in Avstro-Ogrska. Danes si hoče prisvojiti njuno mesto Italija. Sedanja italijanska generacija, ki jo je zmaga v svetovni vojni popolnoma omamila in ki je s fašizmom došla na krmilo, sanjari o svetovnem poslanstvu Rima tako, kot so po prej sanjarili na Dunaju in v Berlinu o svetovnem poslanstvu Nemcev. Italija hoče biti nekaj nadzornik balkanskih držav in obenem gospodar Sredozemskega morja. Zaradi tega se toliko bori proti naši državi, kajti Jugoslavija je Italiji še bolj na poti kot je bila nekoč Avstro-Ogrski mala Srbija. Italija je nadzirala »črnogorsko vprašanje«, Italija se je hotela zasidrali v Albaniji in je že zasedla Valono, podpira pa tudi Bolgarijo in Madžarsko, kadar gre proti interesom Jugoslavije, države, ki drži v rokah vzhodno jadransko obalo in ki pomeni v svoji sedanji obliki za Italijo nevarnost. Odkar je prišel na vlado Mussolini, tip hujskača in imperijalista, politiki, ki se je učil v šoli Metternicha in Bismarcka, postaja razmerje s sosedi vedno bolj napeto. Nekak tlakomer tega stanja je spor med Jugoslavijo in Italijo za Reko.

Italija je tudi nasprotnica Grčije. Že ponovno je intrigirala proti nji in ji škodovala zlasti pri razmejitvi v Albaniji, da ne govorimo o njenem stališču na lausanski konferenci. To je vzbudilo med Grki obilo ogorčenja. Ker pa so v Albaniji in v senci Olimpa ljudje nekoliko drugačni nego na pr. na Koronem, kjer so Italijani tudi intrigirali, prid Nemcev, se je zgodil vsega obsojanja vreden dogodek: 5 italijanskih članov razmejitvene komisije so neznani zločinci umorili. »Krvno maščevanje« na ljudih, ki uživajo diplomatsko nedotakljivost, to je barbarski čin, za katerega bi naj odgovarjala tudi Grčija, dasi iz tega ne sledi, da je morda atenska vlada ta strašen umor naročila. Italija je tedaj bila povsem upravičena, da zahteva od Grčije zadoščenje in najstrožjo preiskavo.

A že sami način, kako je Italija hotelo ponižati Grčijo, še predno je bila ugotovljena krivda, spominja na nervoznost dunajske vlade v juliju leta 1914. Na Dunaju so bili pravzaprav veseli, da se jim je poudarila prilika za vojno, ki sta jo Berlin in Dunaj že dolgo želeli.

Beograd, 5. septembra. (Izv.) Glasom poročil, dospelih danes iz Aten, se je naš tamošnji poslanik Balugdžić spoznal z grškim finančnim ministrom radi razširjanja naše svobodne cone v Solunu. Obseg je bil določen na licu mesta. V vladnih krogih se trdno veruje, da bo vprašanje naše svobodne cone v kratkem rešeno tudi v vseh nadaljnjih podrobnostih, tako da se bo v nekaj dneh lahko tudi že podpisala konvencija med našo državo in Grčijo. Ko bo to vprašanje rešeno, odpotuje Balugdžić na svoje novo mesto v Berlin. Premestitev se je izvršila na njegovo lastno prošnjo, pa tudi zato, ker potrebujemo v Berlinu sedaj prvovrstnega zastopnika in se Balugdžić splošno smatra za enega naših najboljših diplomatov. Balugdžića čakajo v Berlinu velike naloge, uravnava repariacijskih in drugih vprašanj in vstopa odnošajev s sovjetsko Rusijo. Zdi se, da bo Balugdžićeva naloga proučiti razmere v Rusiji in stopiti v stike s rusko sovjetsko mislijo v Berlinu v svrhu vzpostavitve normalnih odnošajev med Beogradom in Mosko.

Grško-italijanski spor pred Društvom narodov.

Grčija ponuja odškodnino.

— Bojeviti Mussolini.

Zemlja, 4. sept. Društvo narodov se je na današnji seji bavilo z italijansko-grškim sporom. Grki so postavili nove predloge. Med drugim predlagajo, da se ustanovi nevtralna komisija, ki bo nadzorovala preiskavo in sodno obravnavo zoper morilce italijanskih častnikov.

Nadalje predlaga grška vlada, da naj Društvo narodov imenuje komisijo, sestojčo iz po enega Italijana, Grka in nevtraleca, ki bo določila višino odškodnine, katero naj dobe obitelji umorjenih. Grška vlada bi v to svrhu naložila takoj v švicarski banki 50 milijonov italijanskih lir kot garancijo za izplačevanje odškodnine.

Grški predlogi so po mnenju uglednih delegatov Društva narodov znatno olajšali pogajanja. Prvotna napetost jenjava.

Atene, 4. sept. Grška vlada je izročila tukajšnjemu francoskemu poslaniku na veleposlaniško konferenco naslovljeno noto, v kateri predlaga predvsem ustanovitev mednarodne preiskovalne ko-

misije, ki bi izvrševala preiskavo na albanskih tleh. Grška vlada prosi veleposlaniško konferenco, da vpliva na Italijo v tem smislu, da bo preklcala grško nacionalno čast in državno neodvisnost žaleče zahteve. Zahteva tudi takojšnjo izpraznitev Krfa.

Rim, 4. sept. Mussolini je izjavil v ministrskem svetu, da ga je stališče angleških listov silno razočaralo in da se lahko italijanski narod iz tega marsikaj nauči. Zavrnil je intervencijo Društva narodov, češ, v tem slučaju gre za konflikt, ki presega obseg pogodbe v posredovanju Društva narodov. Ministrski svet je Mussolinijevo stališče soglasno odobril.

Pariz, 4. sept. »Chicago Tribune« poroča, da Italija izkrcava svoje čete v Santi Quaranta, severno od Krfa. Vest pa službeno še ni potrjena. Izgleda, da nameravajo Italijani zasesti epirsko obalo in najbrž tudi zaledje. Pristanišče v Lerosu so s torpednimi čolni docela zaprli. Ladijski promet je ustavljen.

Milijoni človeških žrtev okoli Tokija.

Strašne številke. — Otoki izginili

pod vodo. — Milijarde funtov škode.

London, 4. sept. Iz Japonske prihajajo še vedno nove vesti o strahotah sobotnega potresa. Težko je presoditi pravo število človeških žrtev, ker vsaka nova vest navaja višje številke. Tako so dobili pariški listi iz Osake brzojavko: »Življenje je izgubilo 3 milijone ljudi, med temi samo v Tokiju 300 tisoč«. To potrjuje tudi druga brzojavka iz Pekinga, ki poroča, da število človeških žrtev presega dva milijona. Porušenih je bilo 3 milijone hiš.

Strahote razvalin, požara in viharja so povečale še človeške hijene. Stotine Korejancev je začelo ropati po razvalinah in ranjenim ali popolnoma zbeganim ljudem jemati denar in druge dragocenosti. Vojaštvo je bilo brez moči; nastala strahota ga je tako zmedla, da ni več ohranilo discipline. Vojaki so bežali

vsak na svojo stran, da poiščejo svoje ali pa da se skrijejo pred nevarnostjo. Policija in disciplinirano vojaštvo je streljalo koreanske roparje kar na ulici.

Pod vodo je izginilo več otokov. Vihar je popolnoma upoštočil dva otoka pri Yokohami, ki sta imela evropsko urejena letovišča. V Yokohami je utonilo 40 ladij.

Govori se, da je bil v splošni zmedi zavratno umorjen japonski ministrski predsednik Janamako.

Ameriški predsednik Colidge je izdal oklice na ameriško ljudstvo, da naj pomaga Japonski. Začelo se je organizirano nabiranje prispevkov.

Reuterjevi poročevalci cene škodo na milijardo funtov. Ta ogromen znesek bo morala kriti Japonska, če hoče obnoviti opustošene kraje.

derativno državo(!). Ko so Radića vprašali, katera od obeh kombinacij je resnična, je smeje odgovoril Angležem: »Obe in nobena«.

BORZA.

Curih, 5. sept. (Izv.) Sklepni tečaj. Pariz 31.15, Beograd 5.85, London 25.13, Berlin 0.000029, Praga 16.55, Italija 23.57, Newyork 557, Dunaj 0.0078, žig. krone 0.078, Budimpešta 0.03, Sofija 5.32.

Zagreb, 5. sept. Pariz 5.35—5.3750, Svica 17.10—17.20, London 4.31—4.3350, Berlin 0.0006—0.0010; Dunaj 0.1345, Praga 2.83—2.85, Italija 4.04—4.08, Newyork 94—95.

Tretje Radićevo pismo.

Razgovori. — Besede. — Domnevanja.

Zagreb, 5. septembra. Včeraj je došlo v Zagreb tretje Radićevo pismo iz Londona. V tem pismu opisuje svoje razgovore in sestanke z angleškimi poslanci, politiki in pisatelji. H koncu beleži rimsko poročilo »Daily Maila«, v katerem je navedeno, da se je Radić podal v London na zahtevo neke finančne skupine, ki v zadnjem času snuje na Hrvatskem velika podjetja, dočim drugi trde, da je Radića povabila v inozemstvo neka angleška delegacija, ki želi, da bi bila Jugoslavija izpremenjena v konfe-

ne predstavljajoč si njene ogromne nevarnosti. Italija je stavila Grčiji take pogoje, da jih Grčija ni mogla sprejeti, predlagala pa je, da naj se krivda objektivno preišče, nakar bi atenska vlada bila voljna dati polno zadoščenje. Iz stopanja Italije v resnem in dalekosežnem trenutku, ko stoji na kocki težko vzpostavljeni mir, odseva vsa objest in pruska nadutost Mussolinijevega fašizma. Italijanski fašistovski kričarji so si zaželeli vojnih pustolovščin na račun itak dovolj izkrvavele in oslabiljene Grčije, ne menec se za nevarnost svojega početja.

Italija je podpisala skupaj s 76 drugimi državami mednarodno pogodbo o ustanovitvi Društva (Zveze) narodov, čigar začetnik je bil znani bivši ameriški prezident Wilson, društva, ki naj skrbi za to, da se bo kolikor le mogoče omejila nevarnost novih vojn. Člen 16. določa, da mora vsaka država, ki je član Društva narodov, predložiti svoj spor z drugo državo svetu Društva narodov, ki bo storil vse, kar je mogoče, da prepreči prelivanje krvi. Dokler Društvo narodov ne konča svojega posredovanja, ne sme nobena veljavna država podvzeti proti svoji nasprotnici kakih nasilnih ukrepov in mer.

Ta pogodba veže tudi Italijo, ki se ni izstopila iz Društva narodov. Grčija je takoj zaprosila Društvo narodov posredovanja in je izjavila, da se popolnoma podvrže njegovim sklepom. Toda italijanski fašizem stoji na stališču, da mednarodnih pogodb ni treba spoštovati in izvrševati. Tudi berlinski in dunajski državniki so bili leta 1914 tega mnenja, zato pa so imeli kmalu proti sebi ves poštenjši svet. Italijanski fašisti s svojim Mussolinijem so naduto zavrnili intervencijo Društva narodov, se napravili morca iz njegove avtoritete in zasedli grški otok Krk, kjer so postreljali par ljudi in zažgali več poslopij.

Italija tedaj očitno išče spor, ne vojno in nalašč vzbuja krvave instinkte, hoteč prikriti popoln fiasko fašizma v notranji italijanski politiki. Italija ima pravico zahtevati od Grčije zadoščenja, ima pa tudi dolžnost spoštovati mednarodne pogodbe, ki jih je sama podpisala in ki so zanjo veljavne. Italija je popolnoma prezrla Društvo narodov, kakor da ga sploh ni. Ta surova gesta napravi mirni instituciji, ki naj v interesu kulture in človeštva decimira prelivanje krvi, pristojna popolnoma Mussolinijevi revolverski politiki!

Sedaj je vprašanje, kaj bodo storile ostale države, ki so po paktu o Društvu narodov dolžne nastopiti zoper ono vdanjeno državo, ki se pogodbe ne drži. Če ne bodo nastopile zoper Italijo, tedaj je Društvo narodov pokopano in v Evropi bodo zavladali odnošaji, ki so bili navadni v manj kulturnih dobah. Priznati je treba, da je proti Italiji nastopila prva in z vso odločnostjo Anglija, ki je še posebej zainteresirana na vprašanju Krfa. Prihodnji dnevi bodo prinesli več jasnosti. Izgleda, da se Mussolini že pripravlja na umik in da bo dobil za svoje hvastanje hladan poliv.

Zaenkrat pa še Italija stoji na grškem ozemlju in njene vojne ladije grozijo Grčiji z nadaljno zasedbo. Dokler ne privoli Rim v posredovanje Društva narodov, je vojna nevarnost tik pred vrati.

Gotovo je, da bi vojna ne ostala omeje-
na, zato, na Grčijo, temveč bi se utegni-
la razširiti dalje na Balkan.
— Izgleda, da bo naša država za sedaj
neutrarna; definitivne sklepe minist. Ve-
ra sveta pa je pričakovati danes ali
jutri.

Politične vesti.

* **Radikalno razočaranje.** Interyev z
dr. Korošcem, ki ga je prinesel ljublan-
ski »Slovenec«, je vzbudil v beograjskih
političnih krogih živahne komentarje.
Iz interviua je razvidno, da je Korošec
izkoristil kraljevo in vladno prisotnost
na katoliškem shodu v strankarske svrhe
tudi da bo še nadalje vodil dvolično politi-
ko. Del radikalcev, ki se je trudil za spo-
razum s klerikalci, je razočaran in sedaj
radikalno energično dementirajo, da bi se
bili sploh pogajali s klerikalci. — Pri-
stavili bi samo to, da so tudi klerikalci
razočarani. Razočarani so nad Radićem,
razočarani nad Pašićem. Prvi »mobili-
zira« taje države, da razbijejo Jugosla-
vijo, a dr. Korošec ve, da bi bila faši-
stvska Italija prva, ki bi ob ustanovit-
vi »nevtrahne čovječanske republike« o-
kupirala še nadalje dele slovenske zem-
lje. Dr. Korošec je za Radića, dokler ru-
ši državo, ko pa jo poruši, je proti nje-
mu! — Nad Pašićem pa so klerikalci ra-
zočarani, ker hoče sporazum »na podlagi
vidovdanske ustave«. Klerikalci bi bili
tudi za tako kupčijo — glej zagrebški
protokol — toda v tem slučaju bi Radić
poslal v »avtonomno« Slovenijo stotine
svojih republikanskih agitatorjev, ki bi
si verno slovensko ljudstvo kar ovili o-
koli prstov! — Radikalci pa naj le nič
ne očitajo klerikalcem dvolične politike,
kajti ni večjih političnih kupčevalcev
pod božjim solncem nego so radikalci.
Ko je šel Ljuba Davidović v Zagreb na
kongres državi zvestih intelektualcev, so
pobunili proti demokratom vso beograjsko
čaršijo, ko pa sta Marko Gjuričić
in Voja Janjić sedela za isto mizo z Ra-
dićem in podpisovala protokol ob asi-
stenci černošoltega frankovca dr. Mačka
— tedaj je to bila »politična potreba«.
Seveda: radikalci so se zavedali, da pro-
tokola ne bo treba izpolniti.

* **Situacijsko poročilo o grško-itali-
janskem sporu.** Položaj se bistveno ni
izpremenil. Svet Društva narodov se je
sestal v Ženevi in je vzel za znanje proš-
njo Grčije, da naj Društvo narodov po-
sreduje v grško-italijanskem sporu. Ne-
kateri vesti zatrjujejo, da je italijanska
delegacija v Društvu narodov dobila od
Mussolinija nalog, da zapusti Ženevo,
kakor hitro bi Društvo narodov razpravi-
ljalo o tem sporu. Delegati drugih držav
pa sije odločno na stališču, da mora
priti nevarni konflikt pred forum Dru-
štva narodov. — Mussolini se vede zelo
arrogantno in oblastno. Pašizem sploh
kaže, da ga je sama nadutost in hvasta-
vost. Italija bo s tem svojim nastopom
dopovedala svetu to, česar mu niso mo-
gli dopovedati naši diplomati: da z Ita-
lijo ni mogoče pravičen sporazum. —
Grški zunanji minister je podal izjavo,

Karel Prihik:

Letošnje naučno potovanje absolutov mariborske vinarske in sadjarske šole.

(Konec).

V Čakovcu je bil naš vodnik ljubez-
ni gostitelj g. Karel Vargazon. Peljal
je učence najprej k velikanskemu skla-
dišču lesa in k tvornici parketov. Koliko
smiselnega bogastva je tu naloženega!
Novi vidiki se odprejo učencem, pogled
v bogastvo, ki ga nudi šuma. Toda ali ni
škod, da prehajajo vsi ti zakladi naših
slavonskih in bosanskih gozdov v tuje
roke? Kaj bo potem, ko bodo naša brda
izgubila gozdove? Ko bo naš zeleni kras
ostrižen in bodo motela gola rebra v ne-
bo? Takšno skladišče je še mnogo po na-
ši državi.

Ogledali smo si v Čakovcu še veliko
prištavo grofa Festetiča in pa grad
Zrinjskega, dom junaka, ki je sanjal o
svobodi in spoznal bridko istino, da

Tko domovinu ljubi

Tko ne ča biti rob,

Tko krivik glava rabi.

da je Grčija takoj uvedla strogo preis-
kavo, da pa ne more biti vlada moralno
odgovorna za zločin. Izpolnila bo vse za-
hteve italijanske vlade, ki se ne proti-
vijo grškemu narodnemu ponosu in ki
ne žalijo grške neodvisnosti. — Neka še
nepotrjena vest poroča, da Italijani na-
nalujejo zasedbo grškega ozemlja v
Epiru.

* **Bolgarsko-turška zveza.** Te dni je
bila sklenjena v Carigradu konvencija
med Turčijo in Bolgarijo. V slučaju o-
boroženega spopada z Jugoslavijo bo
Turčija pomagala Bolgariji z orožjem.
Turčija bo podpirala Sofijo v njeni ma-
cedonski politiki. Tako se polagoma ob-
navlja stara fronta. Italija, Madžarska,
Bolgarijo s Turčijo, Avstrija z Nemci-
jo — to so sosedi in sovražniki države,
ki leži na potu pangermansko-madžar-
skim in italijanskim imperijalističnim
stremljenjem. In Hrvatsje v sredi te u-
bože države kot pionirji njenega raz-
voja...

* **Horthy govori o novi vojni.** Uprav-
nik madžarske države Horthy je imel v
Razredu bojovni govor, v katerem je
napovedal, da bo že v bližnjem času iz-
bruhnila nova vojna. Politični krogi so
zelo razburjeni nad gostobesednostjo dr-
žavnega guvernerja in so liste zaplenili.

8. septembra v Ptuj.

Velika skupščina »Družbe sv. Cirila
in Metoda« v Ptuj mora biti manifesta-
cija obrambnega kulturnega dela Slo-
venije, zato pozivljamo vse rodoljube, da
se po možnosti udeležijo dne 8. tm. velike
skupščine. Podružnična odbora moške in
ženske podružnice v Ptuj sta pridno na
delu, da se dostojno završi 15-letnica
zgodovinsko velepomembnega dogodka.
Izkaznice za polovično vožnjo po južni
železnici se dobe pri vodstvu CM družbe
v Ljubljani, kjer naj se naročajo.

Sotore v mestnem ptujskem parku so
začeli staviti. Močen dež pridno namaka
delo. Upamo, da pravočasno prestande. Na
Dravi se pripravlja »beneška noč«. Pri-
reditve utegne biti izvršena v velikem
slogu. Mariborska Sokolska Župa se u-
deležijo po konjenici, posebno tudi dopol-
danskega sprejema. Veliko zanimanje
vlada zlasti v slovenskem delu, a tudi v
južnem delu naše domovine za to prire-
ditev. V slučaju slabega vremena se
vrši ljudska slavnost v Društvenem do-
mu. Vazždinska Sokolska prireditve se
vrši glasom sklepa Mariborske Sokolske
Župe dne 9. septembra tl. Tega dne pa
vsi v Ptuj!

Šola in dom.

4. PRVI ŠOLSKI DAN.

Mati so peljali Vekoslava prvokrat v
šolo k zapisovanju. Pred šolo je čakalo
že mnogo otrok, stali so v gruči in ra-
dovedno ogledovali prihajajoče novince.

»Glej, Zorkovega Zvonimira tudi pe-
ljejo, ali ga vidite, kako moško stopa!«
»Botra pa peljejo Filipičevo Ljubo-
slavo!«

»Joj, tamle prihaja kar pet novincev!«

Blagor nam, ki smemo ljubiti narod
in domovino brez strahu pred tisočlet-
nim zatiralcem!

Zvečer je prišlo med nas nekaj čakov-
skih narodnih inteligentov, ki se niso
mogli načuditi, kako moško in lepo se ve-
dejo naši bodoči kmetovalci. — Dobra šo-
la ne daje samo dobrega strokovnega
znanja, ampak vzgaja tudi lepe značaje
in omikane člane družbe.

Vso noč smo se vozili do Zagreba in
prebili dolge ure v precej polnih vozo-
vih. Na kolodvoru v Zagrebu sta zavod
sprejela prof. in dekan poljoprivredne
fakultete g. dr. Ulmanky in inspektor
južne železnice g. Ernest Vargazon. Po-
zneje so si učenci ogledali v resnici veli-
kopotezna Arkova podjetja. V tovarnah
vinskega cveta, kvasa in etera smo ob-
čudovali uspehe najmodernejše tehnike;
zlasti pa nas je zanimala divno urejena
tovarna sodov.

V uprav ogromni kleti našega nadvse
podjetnega rojaka smo občudovali veli-
ke in manjše sode, tudi velike rezervo-
arje za vino iz stekla in cementa. Mi-
slim, da orjaki gospoda Arka le malo
zaostajajo za onimi, ki se vidijo po sve-
tu, recimo v Heidelbergu ali Kloster-
neuburgu — le da tu ni prostora za dr-

»O, pa jih bode le nekaj,« se čudijo
starejši otroci.

Iz šole pride nadučitelj, postaren go-
spod. Otroci ga spoštljivo pozdravijo in
se mu naklonijo. Po cesti prideta še dve
gg. učiteljici in še jeden g. učitelj. Tudi
te pozdravijo otroci vladno in se jim
naklonijo.

V zvoniku se oglasi zvon k maši.
Učitelji razvrstijo otroke po dva in
dva v dolgo vrsto, dečke posebej, dekli-
ce posebej ter jih vodijo v cerkev.

Na oltarju gorijo sveče. Zvonček za-
zvoni. Orglje zabučijo, maša se začne,
otroci zapoje z nežnim glasom mašne
pesmi.

Vekoslavu se je zdelo v cerkvi zelo
slovesno, misli si je, da je gotovo tudi
v nebesih tako lepo.

Po maši so učitelji odpustili otroke
domov, le Vekoslava in druge novince
so peljali v spremstvu staršev v šolo,
kjer jih je nadučitelj kratko nagovoril.
Na mizi je ležala velikaška odprta
knjiga. Vekoslavu se je zdela večja
nego ona, katero je malo prej na oltarju
videl.

Nadučitelj je listal po knjigi, klical
imena, zapisal zdaj tu zdaj tam nekaj
v njo, zraven se je smehljaj, govoril pri-
jazno zdaj s stariši zdaj z novinci.

Kar pristopi nadučitelj k Vekoslavu
ter ga vpraša: »Kako pa je tebi ime?«
»Vekoslav,« mu odgovori glasno. »Oho!«
se je začudil postarni gospod, »odkod pa
veš, da ti je Vekoslav ime? Ali te ne zo-
vejo doma Lojzek ali Alojz?«

»Da, pa moja sestra Milica, ki hodi že
pet let v šolo, mi je rekla, da se reče
Alojz po slovensko Vekoslav in da se
tudi vi v šolskih naznanilih podpisujete
Vekoslav; tudi jaz bi rad bil Vekoslav!«

Nadučitelj ga poboža in pohvali re-
koč: »O kako si vendar priden. Ti že
veš, da se Alojz reče po slovensko Veko-
slav. Le hodi pridno v šolo, pa se bodeš
vsak dan kaj novega naučil, nazadnje
bodeš znal vse svetnike po slovensko
imenovati!«

»Povej mi Vekoslav, ali se ti v šoli
dopade?« Deček prikim: »Da!« ter gle-
da pozornost nadučitelja, kakor da bi mu
hotel reči: »Ali slišite, da že znam reči
»da« mesto »ja«. Saj ga je bila sestra
Milica večkrat resno podučila, da se po
slovensko reče »da« ne pa »ja«; »ja« je
nemška beseda! Nadučitelj ga je znova
pobožal in pohvalil naglašujoč, da že
precej zna. Ta pohvala ga je silno po-
vzdignila, zato mu je bil že prvi šolski
dan — dan veselja in radosti. Vesel je
šel z mamico domov ter je težko pričako-
val prihodnjega dne.

Nadučitelj je po opravljenem zapiso-
vanju pripovedoval v učiteljske seji, ka-
ko že nekateri novinci znajo svoja la-
tinska krstna imena imenovati po slo-
vensko, naglašal je, da je to upliv do-
bre šole, ki sega tudi na dom, na njegove
odrasle in male prebivalce. Oni namreč
slišijo in čitajo, kar se otroci v šoli uče,
zato je šola posredno po otrocih tudi učitelja
odraslih, zato se naj v uradnih
spisih, šolskih naznanilih, izkazih o na-
predku in vseh zvezkih pišejo zraven
latinskih krstnih imen tudi slovenska.
Potrebno je, da pokaže narod tudi s svo-

sanje po sodu, ker je ves prostor v o-
gromni kleti do zadnjega kotička smot-
no izrabljen. — Ogledali smo si nato
še klet za likerje in ko smo zapuščali to-
rišče Arkove podjetnosti, marljivosti in
rekel bi gospodarske genialnosti, so se
nam grudi ponosno dvigale: lej, Jugo-
slavija mogočno napreduje tudi v tehni-
ki. Tako podjetje bi bilo v čast vsaki ve-
liki kulturni državi.

V Maksimir! Mimo v solnčni žogi
dremajočega ribnika nas vodijo pod sto-
letnimi hrasti do gospodarskih poslopij.
Veliki hlevi, lepa živina, mlekarina, vzor-
no poljedelstvo, napredno čebelarstvo —
ah, koliko lepih stvari nam je pokazal
naš rojak, ravnatelj Novak, v spremstvu
prof. poljedelske fakultete Rittiga. In
kako sta nam šla v slast na raznuj po-
čena ovna tam pred Maksimirom —
Ne le muko, tudi ugodne strani kmetij-
stva je treba pokazati mladim ekono-
mom.

Popoldne smo se odpeljali v Brezovi-
co na posestvo zagrebškega cerkvenega
poglavarja. Posestvo je hudo oklestila
agrarna reforma in zdaj se malo težje
gospodari na »biskupskem imanju«. G.
Cizel, kakor čebela marljivi upravitelj
posestva, nam razkazuje s ponosom to,

imi krstnimi imeni svojo narodno za-
vednost. Šola in dom tvorita s cerkvijo
in državnimi uradi vred trdno okostnico
narodovega in državnega telesa, zato je
potrebno, naj bi se tudi v cerkvenih ob-
redih gojil narodov jezik, kakor se goji
v narodni šoli in v državnih uradih.

Dnevna kronika.

— Današnje številko smo morali iz
tehničnih razlogov izdati samo na 6 stra-
neh. Prosimo cenjene čitatelje, da nam
to oprostite. Iz istega razloga smo morali
žal izpustiti nadaljevanje sokolskega
članka, ki pa ga prinesemo v prihodnji
številki v večjem obsegu kot običajno.

— **Popravek.** V včerajšnji številki »Ta-
bora« je poleg številnih tiskovnih napak
pomotoma izostal podlistek g. Brunona
Rotterja »Ponesrečena tura v Savinjske
Alpe«, ki ga zaključimo v sobotni števil-
ki, katere izide zaradi praznika na o-
smih straneh. Med političnimi vestmi sta
pomotoma imeli dve notici enak naslov;
prvi se glasi pravilno: »Pogajanja s kle-
rikalci«.

— **Z dvora.** Nj. Vel. kralj in kraljica,
knez Arzen in princa Pavle so v ponde-
lek zapustili Bled in dopotovali dne 4.
tm. v Beograd. Na potu skozi Zagreb se
je kralj Aleksander razgovarjal s ta-
mošnjim divizionarjem generalom Tu-
cakovićem. Kraljica je neprestano v
spremstvu dvornih zdravnikov.

— **Veliko obrtniško zborovanje.** De-
želna zveza obrtnih zadrug v Ljubljani
priredi veliko zborovanje vseh obrtnikov
Slovenije v soboto, dne 8. septembra 1923,
ob 10. uri v dvorani »Kazina« (prvo nad-
stropje restavracije »Zvezde« na Kon-
gresnem trgu). Dnevni red: 1. Preosnova
zakona o zavarovanju delavcev in obsto-
ječe centralizacije. Poroča g. Jakob Za-
dravec iz Središča. 2. Izredčenje dav-
kov. Poroča g. Ivan Rebek iz Celja. 3.
Prisilno zavarovanje obrtnikov in njih
rodbinskih članov zoper bolezni in sta-
rost. Poroča g. Frane Ravnika, načelnik
pokrajinske zadruge tesarskih mojstrov
v Ljubljani. 4. Uvedba obligatorne moj-
strske preizkušnje. Poroča gospod Matej
Oblak, načelnik zadruge čevljarjev v
Ljubljani. Važnost točk dnevnega reda
zahteva, da se shoda udeležijo vse obrtni-
štvo brez izjeme. Zastopane naj bodo po
odposlancih vse obrtne zadruge in vse
obrtne društva Slovenije. Udeležniki
shoda imajo 50% popust na vseh železni-
cah, ako si kupijo sejmске legitimacije,
ki se prodajajo v vseh večjih denarnih
zavodih. Zadruge naj naročijo legiti-
macije pri Uradu velesejma v Ljubljani.

— **Velesejmi, katoliški shod, železnica
in konzulati.** Za človeka, ki misli por-
malno, je pač lahek odgovor, kaj je za
našo državo važnejše: velesejmi ali ka-
toliška shod. Velesejmi so velikega na-
rodno-gospodarskega pomena, katoliški
shod pa je bil navadna prireditve stran-
ke in to še take, ki je s svojim hujškan-
jem mnogo škodovala naši državi. Naše
železniške in diplomatske oblasti pa so
očividno nasprotnega mnenja, kajti za
katoliški shod je bil znižan vizum na
našem konzulatu v Trstu na 5 Lir, za
velesejem v Ljubljani pa samo na 10

kar je ostalo, a tudi z upravičeno žalost-
jo v očesu to, kar je prišlo v — neuke ro-
ke. Kakšna razlika med poljem in po-
ljem! Ne, agrarna reforma gospodarski
situaciji naše države ni v prid. Bolje bi
bilo, da se producira, nego da puščajo
novi posestniki v nemar to, česar ne mo-
rejo obdelovati, ker nimajo za to ne vo-
lje ne sredstev.

Gospod upravitelj nas je vodil v par-
ni mlin, nam je pokazal velike žitne ka-
šče, ogromne kozolce, kolarnice in shram-
be za gospodarske stroje, tolmačil nam
je stroje in njih uporabo (g. Cizel je
izumil tudi jako uporaben valj), potem
pa nas je peljal v krasne hleve za sto-
glavo čredo prvovrstne goveje živine.
Ko smo si še ogledali tovarno za špirit,
smo se vrnili v gradič.

Tistega večera v dvorani biskupske-
ga dvora ne bom tako lahko pozabil.
Imeli smo med sabo slavnega Borca za
sedaj izgubljeno Istro, starino govornik
ki je navduševal z divnim govorom na-
šo mladino za delo, za ljubezen do do-
movine, za značajnost in možato življe-
nje. In pa — ne pozabiti poslušanih
bratov! — Odgovoril mu je učence za-
voda in mu obljubil v imenu vseh, da si
bodo pomnili besede odličnega rojaka

Liri. Za katoliški šolod je veljala izkaznica tudi za polovično vožnjo v brzo vlakih, za mariborsko izlozbo in ljubljanski velesejem pa ne velja Brez komentarja.

— Slavnostno odkritje Malgajevega spomenika. Odbor za Malgajev spomenik v Guštanju pozivlja vsa narodna, kulturna in humanitarna društva širom krajevine, da prisostvujejo slavnostnemu odkritju spominske plošče pok. poručniku Francetu Malgaju v Guštanju v Mežiški dolini. — Slavnost se bo vršila 5. maja 1924. leta. Društva, ki bodo prisostvovala, naj sporočijo po možnosti svojih udeležencev do konca marca 1924. odboru v Guštanju, da bo mogoče preskrbeti posebne vlake ob slavnostnih dnevih in vse drugo potrebno. Obenem pozivamo, naj se vsi bojovníki iz Malgajeve čete pismeno zglašijo pri Odboru za Malgajev spomenik v Guštanju, kajti na dan odkritja plošče bo Malgajeva četa zopet nastopila. Prosim, naj blagovole ponatisniti ta poziv tudi ostali naši časopisi v državi.

— Društvo jugoslovenskih akademikov v Mariboru priredi dne 7. septembra 1923. v Slovenski Bistrici v hotelu »Beograd« Br. Nušičevo veseligrsko »Navaden človek«. Ker je čisti dobiček predstave namenjen fondu za podporo revnih visokošolcev, članov DVA v Mariboru, vabimo sl. občinstvo na obilno udeležbo. Začetek točno ob pol 20. uri.

— Nov telefonski imenik. Vsem interesentom in telefonskim naročnikom sporočamo, da je izdala direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani nov »Imenik telefonskih naročnikov in telefonskih central« svojega področja. Prodajna cena mu je 8 Din. V Ljubljani in Mariboru ga prodajata tamošnji glavni pošti (v Ljubljani brzojavni-telefonski oddelek, kjer je telefonska govorilnica). V zalozbi ga bo imela tudi pošta na III. Ljubljanskem velesejmu. Nadalje ga bodo prodajale pošte: Bled, Brežice, Celje, Dol, Lendava, Domžale, Gornja Radgora, Jesenice, Gor. Kamnik, Kočevje, Kranj, Ljubomer, Murska Sobota, Novo mesto, Ptuj, Ormož, Rogaska Slatina, Škofja Loka in Trzin. Interesenti v ostalih krajih ga lahko naroče pri eni izmed navedenih pošt ali pa naravnost pri ekonomatu direktije pošte in telegrafa v Ljubljani.

— Pomadžanje radikalov ali pomadžanje Madžarov? V Topoti v Vojvodini so pričeli izdajati radikali madžarsko pisan tekni »Zászlók«.

— Iz naše diplomacije. Naš dosedanji poslanik na grškem dvoru v Atenah, Baloghčič prevzame mesto našega poslanika pri nemški vladi v Berlinu, na njegovo dosedanje mesto pa pride dosedanji poslanik v Berlinu g. Marković. Dosedanji naš poslanik pri Vatikanu g. Ljubo Baković je upokojen. Naš generalni konzul v Budimpešti, Rade Simonić je upokojen in pride na njegovo mesto dr. Radko Miletić, za konzula v Celovcu pride pa Vlado Vukinjavski.

— Prijeten in jadrast okus je značilen »Pekatec«. Ako jih kuharica skrbno pripravi, je ni boljše jedi te vrste.

do groba. Kdo izmed nas tedaj ni imel rose v očeh? Ah Spinič! Koliko si se boril za svoj narod in kako malo se spominja sedanji rod Tvojih naporov in Tvojega trpljenja!

Drugo jutro nas je odpeljal vlak proti domu. Se enkrat smo prekinili vožnjo in se enkrat nam je nagajalo vreme v Sentjurju, kjer smo si ogledali lepo urejeno kmetijsko šolo. Naš dični gospodar, kmetijski svetnik Belfe nam je razkazoval plodove svojega štirinajstletnega dela na zavodu, ki je namenjen tudi sinovom manjših posestnikov; tu se v enoletnem času pripravljajo za svoj važni poklic, z majhnimi sredstvi svojo dedino obdelujejo in dvigati gospodarsveno silo naroda do skrajne možnosti. Obe bratski šoli tiho in skoro neopazeno vršita svojo kulturno misijo na zemlji med Muro in Savo. Bog obema blagoslovi trud in nam pripravi popolni uspehi!

Tako je končala naša štiridnevna učna pot po domovini.

Niti najmanjšega dvoma ni, da je bila ta pot v kar največji prid. Ozrli so se po svet, po ljudel in njih običajih; videli so lepo obdelane gorice, vzorno urejene kleti, namno poljedelstvo, smotno živinorajo, velikanstvo z gospodarstvom;

— Novi predsednik Zveze narodov. V ponedeljek se je vršila v Ženevi otvoritvena seja jesenskega zasedanja sveta Zveze narodov, katero je vodil dosedanji predsednik, japonski delegat Ishi. Na dnevnem redu te seje je bila tudi volitev novega predsednika, ker je rok prejšnjega potekel. Izvoljen je bil z večino 24 glasov kubanski delegat, dr. Lahoriente.

— Mednarodni policijski kongres na Dunaju. V ponedeljek je pričel zborovati na Dunaju v policijskem ravnateljstvu mednarodni policijski kongres. — Otvoritvene seje so se udeležili tudi voditelji avstrijske republike, diplomatični zastopniki zastopniki raznih držav, dunajski župan itd. Kongresa so se udeležili tudi delegati naše policije iz Beograda, Zagreba in Ljubljane.

— Ne približujte se municijam skladiščem. Pokrajinska uprava objavlja: Občinstvo se ponovno svari, naj se v lastnem interesu ne približuje municijam skladiščem, da se ne pripete morebitni nesrečni dogodiljaji, ker imajo straže strogo povelje, vsakogar, ki ga dobe v bližini teh skladišč, prijeti in odvesti na komando mesta.

— Vzoren dušni pastir. Pri Sv. Barbri v Halozah pase duše župnik Janez Vogrin, ki je vsled svoje nestrpnosti pri velikem delu župljanov nepriljubljen in je bil svoječasn tudi že obsojen radi častikraje. V hude prepire je zabredel tudi že s prejšnjim organistom, s sedanjim, g. Ferdinandom Kristlom pa je doberal stvar tako daleč, da je prišla pred sodišče. Oholo nastopanje župnika Vogrina proti organistu Kristlu je rodilo že lansko leto prepir med obema, da prave izrazite krize pa je prišlo komaj letos 7. januarja po rani službi božji. G. Kristl, ki je opravljal poleg službe organista in cerkovnika tudi službo občinskega razglasačevalca, je tega dne kakor običajno po maši pred cerkvijo razglasil župljanom razne občinske odloke. — Med razglasenjem pa je prišel iz cerkve župnik, ga prijel in iztiral na stopnice in ven na cesto ter pri tem kričal, da ga bo že ponižal. Pozneje se je Vogrin spraval nad Kristlovo ženo in tudi njo zmerjal, 1. maja pa ni hotel maševati, češ, da nima zaupanja do Kristla, ki bi mu lahko zastrupil hostijo. S 1. majem je odpustil g. Kristla iz cerkovniške službe ter to na leci tako oznanil, da je bilo žaljivo. Vseled vsega tega je g. Kristl tožil župnika in dne 7. junija se je vršila pred ptujskim okrajnim sodiščem prva razprava, pri kateri je Kristla zastopal g. dr. Tone Gosak, odvetnik v Ptuj in je bil Vogrin radi prestopkov po § 491 in 487 k. z. na podlagi § 493 z uporabo §§ 266 in 261 k. z. obsojen na 200 Din. denarne kazni in na poravnavo sodnih stroškov. Tožitelju in njegovemu zagovarniku pa se je zdelo kazni prenizka, zato sta radi tega in radi neupoštevanja vseh prestopkov, ki so bili po prijah jasno dokazani, vložila priziv na okrožno kot vzklicno sodišče in tako se je v četrtek 30. avgusta vršila pri mariborskem okrožnem sodišču vzklicna obravnava. G. Kristla in njegovo soprogo je zastopal

majožje zvezana podjetja; videli so kmeti in viničarja in kletarja in upravitelja in tehniko in delavca pri plodonosnem delu; spoznali so, da se praksa v marsikateri razlikuje od teorije, ali da je pravilni temelj uspešni praksi ipak le dobra teorija; razširile so si svoje vidike in se preverili, da edinele željeva dlan ustvarja lastno in narodno srečo.

Povsod, kamor smo prišli, so se ljudje divili lepemu vedenju naše mladine. Bilo je toliko zapeljivih prilik: štiri dni sem bil sredi svojih mladih prijateljev in nikogar nisem videl, ki bi se bil spozabil in čezmerno užil to, kar mu je bilo ponujeno le v naučne svrhe. Nobene ne spodobne besede, nobene nepristojne geste, spoštljivost in vdanost do učiteljev in spremljevalcev, ukažljivost in vztrajnost po ne vedno lahki in ugodni poti v dušljivi soparici, vljudno vedenje povsod, hvaležnost za vsako dobroto. Ej, s takimi sokolci je lepo potovati in drugovati! Še lepša pa je zavest, da bodo sedanji sokolci tudi v življenju krepko razmahnili krila in se razvili v prave gospodarske sokole, ki bodo narodu in domovini dala in ponos.

g. dr. Tone Gosak, župnika Vogrina pa dr. Leskovar. Župnik se je skušal pri vzklicni obravnavi popolnoma oprati, toda to se mu ni posrečilo. Vzklicna razprava je imela popolni uspeh in okrožno sodišče je povišalo Vogrinu kazni od 200 na 1000 Din.

Tedenski pregled

za naročnike »Narodnega lista«.

Petek, 31. avgusta. Radikali mešetarji z Nemci in Madžari v Banatu, katerim so obljubili manjšinske šole, če jih podpirajo v parlamentu. Tudi klerikaleci se pridno pogajajo za vstop v vlado. Izgleda, da jim bodo radikaleci odstopili par ministrskih mest, klerikaleci pa zato pušče svojo avtonomijo. V federalističnem bloku poka na vseh straneh. Muslimani so nezadovoljni z dosedanjo blokaško politiko, Bunjevci se na svojo roko pogajajo z radikaleci, hrvatski blokaši pa so brez vodstva in — glave. — Med Grčijo in Italijo je nastal radi umora italijanske razmejitvene komisije oster spor. Italija zahteva zadoščenje in 50 milijonov lir odškodnine.

Sobota, 1. septembra. Grško-italijanski spor se je poostil, ker je Grčija odklonila italijanske zahteve. Italija grozi z vojno in je odposlala svoje brodoge v grške vode, Grčija pa prosi Anglijo za posredovanje. Splošno se smatra italijanske zahteve za pretirane. — Naša vlada se bo v tem sporu brzkone postavila na stran Grčije. — V delavnicah južne železnice, ki je od 1. septembra naprej v državni upravi, je danes izbruhnila stavka. — V Ljubljani je bil danes otvorjen III. ljubljanski velesejem.

Nedelja, 2. septembra. Italija je danes zasedla grške otoke in zasedla tudi otok Krf, kar je izzvalo v angleški javnosti veliko ogorčenje. Grčija apelira na Zvezo narodov, kar pa Italija odklanja. Italijansko časopisje ščurva proti Grčiji, dočim vsi inozemski listi svare Italijo pred novo vojno.

Ponedeljek, 3. septembra. Velika in Mala antanta sta se zavzeli za Grčijo in prete Italiji z blokado, če ne odneha s svojim ogrožanjem miru na Balkanu. Italija je izvedla delno mobilizacijo.

Torek, 4. septembra. Prometni minister je z današnjim dnem ukinil militarizacijo železničarjev. Stavka v delavnicah v Mariboru se nadaljuje. — Na Japonskem je strahovit potres uničil več mest. Nad 100.000 ljudi je izgubilo življenje. — V italijansko-grškem sporu je zavladal vsled pritiska velesil odmor. Italija bo morala popustiti.

Sokolstvo.

o Varaždin. Vspored župnega zleta in proslave 20-letnice Varaždinskega Sokola, je naslednji: v soboto dne 8. tm. ob 9. uri dopoldne slavnostno zborovanje in otvoritev Sokolske razstave. (Obvezna le za varaždinsko članstvo.) Ob 8. uri zvečer se vrši v tamk. gledališču slavnostna akademija, na kojoj nastopijo oddelki društev iz Celja, Karlovca, Maribora, Varaždina in Zagreba. Po akademiji se vrši v gledališki restavraciji komerz. Drugi dan (9. sept.) se vrši ob 11. uri dopoldne slavnostni sprevid, popoldne pa javna telovadba. Pozivljamo vse članstvo in drugo Sokolstvu naklonjeno občinstvo, da se vsled izredne važnosti letošnjega župnega zleta v Varaždin istega polnoštevno udeleži. Zdravo! Predsedstvo MSZ.

o Legitimacije za polovično vožnjo v Varaždin se dobe pri bratu Hvalencu v Posojilnici, bratu Franju Majerju, trgovcu in trgovini Zlate Brišnik. Z legitimacijo plača vsak udeleženec zleta le polovično vožnjo t. j. v Varaždin in nazaj 20 D. Legitimacija stane 50 para. Vsi udeleženci se odpeljejo v Varaždin z vlakom, ki odhaja v nedeljo ob 5.25. uri ter se vračajo še isti večer ob 1. uri popoldni. Ker je Varaždin prijazno mesto, ki šteje okrog 18.000 prebivalcev, in je gotovo mnogo takih, ki ga še ne poznajo, naj ti vporabijo sedaj to ugodno priliko.

Narodno gledališče.

Iz gled. pisarne. Dame in gospodje, ki imajo smisel in zanimanje za gledališče, in ki bi bili voljni sodelovati pri gledaliških predstavah, naj se blagovolijo javiti v gledališki pisarni.

Dopisi.

Redukcija duhovništva. (Dopis iz Hoč.) V Hočah imajo kaplana, ki glasno kliče po redukciji. Ta čudni božji namestnik se celo za nedeljo več ne zmeni, da bi doma opravljal službo božjo in skrbel za zveličanje duš, temveč vlači vsako nedeljo svoje Orle in Orlice po tujih vaseh, da jih kaže kakor komedijant svoj cirkus. Čudno, da še v Tomšičevem drevoredu ne napravi svojih predstav. Včasih si je »najel« še vsaj kakšnega frančiškana, da je zanj opravil službo božjo, zadnjo nedeljo pa je moral kar obe maši brati drug kaplan. Od treh duhovnikov v Hočah je eden že nad leto dni bolan, drugi je angažiran za orlovsko veselico, tako da službo vrši le tretji, a vendar božje kraljestvo v Hočah nič ni nazadovalo. Za kar so trije določeni, dela v resnici le eden. Redukcija, kje si? Gospodje se pa vedno pripogajajo svojim vernikom, naj molijo, ker primanjkuje duhovnikov!

Rečica. V številki št. 185. z dne 18. avg. t. l. Vašega lista se nek dopisnik iz Mozirja spodika nad našo parno brizgalno in predbaciva, češ: »Rečičani imajo pa s svojo parno brizgalno navedno vselej pri požaru smolo« itd. Da se spozna kakšen namen je imel g. dopisnik s tem predbacivanjem, pojasnjujemo s tem sledeča fakta: Naša parna brizgalna je bila od časa kar je bila naročena (L. 1910.) klicana samo trikrat na pomoč bližnjemu in sicer prvič k požaru v Sp. Rečici (Dolinar), drugič k požaru v Nazarje (Turnšek) in tretjič k požaru pri Sv. Frančišku (Slatinšek). Pri vseh teh požarih je naša parna brizgalna delovala brezhibno, vspešno in se izkazala kot najboljšo gasilno orodje. Dokaz temu so očitvidi, zahvalna pisma dotičnih ponesrečencev in sosedov (ki so še danes na razpolago). Od kod pride toraj g. dopisnik navedenega članka od neutemeljene trditve, da imamo s parno brizgalno pri požarih vselej smolo? Ni li to osebna mržnja proti našemu gasilnemu društvu? Da pa je naša parna brizgalna pri zadnjem požaru v Nazarjih dne 13. m. m. bila momentalno zadržana dajati vodo na pogorišče, je temu bil kriv slab teren, ker se je morala brizgalna dopeljati po prodnem kamenju do reke Drave, kjer je ob zasukanju prišla v naskržno lubo in je vsled tega počila. Bakrena vodna dovodna cev. Ko se je potom »injektorja« na to napeljala voda v parni kotel, je brizgalna zopet povojno delovala in sicer tako dolgo, da ni bila pogašena zadnja iskra ognja, ne oziraje se na to, da so druge moči pri ročnih brizgalnah (katerih je bilo 5) že dve uri poprej opešale, oziroma tudi g. dopisnika že ni bilo nikjer več videti.

Mariborske vesti.

Maribor, 5. septembra 1923.

o Odlikovanii detektiv. Za vestno službovanje za časa kraljevega bivanja na Bledu so bili odlikovani z zlato kolajno sledeči mariborski detektiv: Josip Cotic, Josip Roja, Gašpar Trpin, Fran Fradel in Fran Saksida.

o Za graški velesejem je dvignilo do slej v Mariboru preko 300 oseb legitimacije, za praškega pa nad 30. Interesenti za oba velesejma so večinoma Nemci.

o Shod stavkujočih delavcev Južne železnice. Sinoči ob 17. uri se je začel shod stavkujočih delavcev Južne železnice. Predsedoval je g. Fran Rodič, predsednik neodvisne železničarske organizacije. Shodu je prisostvoval tajnik delavske zbornice g. dr. Ljekar; govorili so med drugimi gg. Zebot, Hlebec in Jurak. Razporeženo je bilo mirno. Stavkujoči delavci so sprejeli daljšo resolucijo, v kateri predvsem izjavljajo, da je stavko zakrivila prejšnja uprava Južne železnice, ki ni pokazala niti najmanjšega razumevanja za bedni materijalni položaj delavstva. Bilo je uvedeno nadurno delo, s katerim naj bi delavstvo imelo redna mezd, a pri nadurnem delu je prišla v poštev komaj nezadostna manjšina. Nezadovoljni delavci so delegirali za pogajanja z vodstvom svoje zastopnike, a Južna železnica se ni hotela z njimi pogajati. Stavkujoči izjavljajo, da so voljni se vrniti na delo, zahtevajo pa garancije za odpravo nadurnega dela in

ukinitve vseh represalij. Nadalje vztrajajo odločno na že izraženih resolucijah o materialnem izboljšanju. Zahtevajo od nove uprave, da se z njimi pogaja. — Stavka v podjetju Doctor in drug še traja. Odločilnih sklepov je pričakovati na današnjem zborovanju. V nobenem slučaju se ni kalil red in mir. Stavkujoči vzdržujejo vzorno disciplino.

m Zamenjava 10-dinarskih bankovcev stare izdaje. Finančna delegacija v Ljubljani objavlja uradno: Po razpisu generalne direktije drž. računovodstva v Beogradu z dne 20. avgusta t. l. DR br. 102.602 bodo finančna deželna blagajna v Ljubljani in blagajne davčnih uradov posredovale zamenjavo 10-dinarskih novčanic državne izdaje in jih tudi pogojno sprejemale od strank v plačilo do vključno 1. februarja 1924. Stranke, ki hočejo te novčance pri omenjenih državnih blagajnah zamenjati ali pa z njimi izvršiti plačila, naj jih tem predlože s dvehma spiskoma, na katerih naj stranka označi ime, priimek, bivališče, število oddanih novčanic in od vsake novčance številko in serijo. En primerek spiska bodo prevzemajoče blagajne vrstile s potrdilom o prejemu. Čim bodo podruž. Narodne banke novčance preizkusile, dobe stranke proti pokazanju vrujenega spiska in proti posebni neokolkovani pobotnici za pristne zamenjane novčance protivrčnost pri blagajnah, kjer so jih v zameno položile. Za ugotovljene falzifikate pri zamenjavi se protivrčnost ne bo izplačala. Ako pa bi bilo s falzifikatom izvršeno plačilo, je polagatelj dolžan, da takoj naknadno položi to svoto pri državni blagajni. Posredovanje pri zamenjavi teh novčanic po državnih blagajnah se bo vršila v gori označenem roku samo v mestih, kjer nima Narodna banka podružnice. V mestih pa, kjer so podružnice, se bo zamenjava vršila neposredno pri podružnicah odtod od 10. februarja 1924 naprej pri Narodni banki v Beogradu.

m Sobotna proslava v Šplju in graški velesejem. Zadnjič smo v poročilu o velenemski prireditvi v Šplju, ki se vrši v soboto 8. tm. omenili, da se je nameravalo udeležiti tudi naši Nemci. Kakor doznajamo, bodo potovali čez mejo pod pretvezo, da gredo na graški velesejem. Naše oblasti bi storile najbolje, če bi poslale na slavnost svoje zaupnike, ki bi ugotovili, kdo se je bo udeležil.

m Naše poštne razmere. Dne 1. tm. je oddala okrog 9. ure neka stranka hrvojavko, da pride sin iz Gornjega Omureka v Maribor k pogrebu svojega očeta. Službeniča uradnica se je še telefonično informirala, če je mogoče še hrvojavko isti dan dostaviti in je dobila zadovoljiv odgovor. Pogreb je bil 2. tm., hrvojavka pa je srečno priromala še le 3. tm. ob 17. uri na naslovnik, tako da se sin — ki je oddaljen le štiri ure hoda od Maribora, ni mogel udeležiti pogreba svojega očeta. Hrvojavka je rabila iz Maribora v Gornji Omurek 56 ur, reci in piši 56 ur. K temu še pripomnimo, da naslovnik hrvojavke ni kaka neznana oseba, ampak je tačasni vodja nekega državnega urada.

m Tečaj za konserviranje sadja in zelenjave se vrši dne 20., 21. in 22. sept. t. l. (četrtek, petek in sobota) na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. — Pouk je teoretičen ter traja dnevno od 9.—12. in od 14.—17. ure. Demonstrirala se bo tudi nova dr. Stojkovičeva sadna sušilnica. Zanimanci in zanimanke naj prijavijo svojo udeležbo z dopisnico najpozneje do 18. sept. ravnateljstvu zavoda.

m Pojasnilo. G. Franc Uršič, mesarski mojster v Mariboru, Koroška cesta št. 3 nas prosi, da pojasnimo, da ne pozna in ni v nikaki zvezi z onim Uršičem, ki je kradel v »Ljudski knjižnici« in v gledališču.

m Obrtno gibanje v Mariboru. V mesecu avgusta 1923 podeljene obrtne pravice. Josipina Kandara, trgovina s sadjem itd., Glavni trg. Splošna stavbena družba, graditev železnice, železnih konstrukcij itd., Aleksandrova cesta št. 12. Volta dd., izdelovanje električnih žarnic itd., Koroška cesta 27. Miloš Oset, trgov. z mešanim blagom na debelo, Glavni trg št. 22. Vilma Rosenberger, gostilna, Sodna ulica št. 16. Adolf Rady, prevažanje tovorov, Aleksandrova cesta št. 40. Barbara Mohorko, branjerija, Državna cesta 24. Tvrška »Zinauer in drugi«, trgovina z mešanim blagom, Aleksandrova c. 45.

Anton Dular, mizar, Vrbanova ulica 25. Josip Šinigoj, trgovina z mešanim blagom, Aleksandrova cesta 18. Albin Reisman, agentura, komisija in spedicija, Vojašniška ulica 6. Pavla Kerth, izdelovanje senčnikov za elektr. lampe, Koroška cesta 39. Franc Hergouth, trgovina in izdelovanje samoveznice in kravate, Orožnova ulica 3. Vilko Apih, trgovina z lesom in kurivom, Tattenbachova ul. 13. Konrad Zunderl, gostilna, Frankopanova ulica 11. Moenaj & Juratič, brivska obrt, Glavni trg 1. Rudolf Hoffer, agentura, komisija in spedicija, Erjavčeva ulica 8. Marija Korent, trg. agentura in komisija, Aleksandrova c. 44. Alojzija Žnidarič, trg. z vinom na debelo, Ob jarku št. 8. Franc Lipovšek, fotograf, Frankopanova ulica 39. Marija Kovačič, gostilna (samo oddaja jedil), Meljska cesta 74. Franjo Pirc, a) posredovanje glede novozgradb in prezidavanja, najemanja ter oddajanja stanovanj in obrtnih prostorov ter glede nakupa in prodaje zemljišč ter poslopij; b) agenturna trgovina, Rotovski trg 1. Josip Mlaker, trgovska agentura in komisija, Gregorčičeva ul. 8. Mihael Jamšek, lesostrugar, Malgajeva ulica 7. Ivan Grgič, trgovina z usnjem, Glavni trg 21. Jožef Pernat, mesar, Glavni trg. Avgusta Kos, gostilniška obrt (zajutrkovalnica), Jenkova ul. 6. Avgusta Kos, trgovina z mlekom in mlečnimi izdelki, Jenkova ulica 6. Franc Welle, prevažanje tovorov, Meljska cesta 54. Rudolf Skele, trg. agentura in komisija, Cankarjeva ulica 30. Lesna eksportna in industrijska dd. lesna trgovina, Maistrova ulica 18. — V mesecu avgustu izbrisane obrti: Anton Feix, čevljar, Splavarška ulica 4. Julijana Ogrizek, trgovina s sadjem itd., Glavni trg. Ciril Kampl, obrt izvoščkov, Kettejeva ulica 1. Josip Šerbinek, čiščenje čevljev, Državni most. Akumulator, d. z o. z., izdelovanje akumulatorjev ter kovinskih izdelkov, Marijina ulica 10. Miloš Oset, trgovina z mešanim blagom na drobno, Aleksandrova cesta 45. Vaso Popovič, trgovina z mlekom, Koroška cesta 57. Josip Štefančič, trgovina z mešanim blagom, Tržaška cesta 6. Franjo Lippert, trgovina z lesom in premogom, Cvetlična ulica 23. Franc Koštomaj, brivec, Glavni trg 1. Adolf Hoffer, komisija v žitni stroki, Zrinjski trg 5. Eleonora Schreiner, trgovina z drvmi in premogom, Tvrniška ulica 11. Ciril Tratnik, trgovina s piljenkim pivom, Slovenska ulica 13. Tvrška Kralj in Bauman, urarstvo, Aleksandrova cesta 6. Ljubljanska kreditna banka, gostilna, Gosposka ulica 13. Franc Hetzl, trg. z deželnimi pridelki in premogom, Ruška cesta 1. Anton Gabrič, trgovina s cvetlicami, Šolska ulica 2.

m Kavarna mestni park. Pri lepem vremenu svira orkester popoldne od pol 17. do pol 19. ure. Zvečer pri vsakem vremenu svira glasovir znani češki pianist Franjo Chalupa.

Obiave.

§ Zahvala. Vsem, ki so spremili našo nepozabno hčerko in sestro Valgico k zadnjemu počitku, izrekamo tem potomi najiskrenejšo zahvalo. Predvsem pa se zahvaljujemo za udeležbo pri pogrebu g. ravnatelju Voglarju in celemu profesorskemu zboru državnega ženskega učiteljskega, profesorju Sprahmanu in pevskemu zboru za žalostinke, profesorju Osteru za nagrobni govor, zastopstvu Sokola, naraščaju Sokola in sogojenkam. Ob enem se najlepše zahvaljujemo za poklonjene vence in cvetje. — Rodbina Pajtlar.

§ Stanovanjskemu uradu! Stanovanjski urad in komisija v Mariboru se opozarjata, da rešita ono stanovanjsko zadevo, ki je bila že dvakrat na razpravi v seji in se tiče stanovanja v Stritarjevi ulici, ker bo sicer treba izročiti nekatere osebe javnosti, da jih ona presodi.

§ Pomočniški zbor trg. gremija v Mariboru ima v četrtek dne 6. tm. ob pol 20. uri zvečer letni občni zbor v hotelu Kosuro (gostilna Maribor). V slučaju nesklepčnosti se vrši eno uro pozneje drugi občni zbor ob vsakem številu navzočih. Dolžnost vsakega trg. nastavljenca je, da se tega zborovanja zanesljivo udeleži. — Pomočniški odbor.

§ Jesenska prireditve izobraževalnega društva privatnih nastavljenec. Izobraževalno društvo privatnih nastavljenec priredi dne 9. septembra v Götzovi

dvorani veliko veselico z bogatimi vsporedom. Svira vedno priljubljena godba »Drava« pod osebnim vodstvom kapelnika g. Skačaja. Vsi, ki se jim slincede po zakonskem življenju, se bodo lahko poročili, ker tudi za te je preskrbljeno. K veselici pa naj pridejo vsi, ki se čutijo, da so v vrstah lepših ljudi, ker se bodo na veselici razdelila med najlepše jako lepa darila. Tudi vsi plesalci željni bodo prišli na svoj račun. Ker je čisti dobiček namenjen zgraditvi lastnega doma, se pričakuje številna udeležba.

§ Legitimacije za ljubljanski velesejem se dobe pri ravnateljstvu Mariborske tiskarne po 50 Din.

§ Legitimacije za graški velesejem, ki se vrši v času od 1. do 9. septembra v Gradcu, se dobe tudi pri ravnateljstvu Mariborske tiskarne d. d., Maribor. Jurčičeva ulica 4. S to legitimacijo ima vsak posestnik pravico do 50% znižanega vizuma, ter lahko z vozovnico osebnega vlaka potuje tudi v brzo- in D-vlakih. Legitimacija velja kot vstopnica v sejsmske prostore.

§ Legitimacije za Dunajski velesejem se dobe pri ravnateljstvu Mariborske tiskarne po 25 Din.

Iz življenja in sveta.

STRAŠEN POTRES NA JAPONSKEM.

Lansko leto je nek ameriški profesor napovedal, da se bo začela doba velikih potresov, ki bo počasi uničevala svet. Prvi potresi bodo na Madžarskem. Ljudje so smatrali prerokovanja tega profesorja za ameriške race. A na Madžarskem so se res pojavili manjši potresi, na katerih je trpela tudi Vojvodina in del Srbije. Potem je sledil velik potres v Chile-ju v Ameriki in katastrofalno bruhanje ognjenika Etna. To bi bila znamenja, da je na besedah ameriškega profesorja vendarle nekaj resnice. V notranjosti zemlje se mogoče odigravajo procesi, ki utegnejo postati usodepolni za njeno prebivalstvo. Ali poznamo vse naravne moči? Smo li res popolnoma varni? Mar nas elektrika, magnetizem, solnčne pege in razni drugi vseirski pojavi ne vodijo v temo stvarstva, kjer se naš razum popolnoma izgubi? To je dejstvo, ki pa nas seveda ne opravičuje, da bi smeli biti praznoverni.

Potresi so tedaj nekoliko prepogosti. Največji med njimi — ne samo v tem letu, temveč sploh v zadnjem stoletju — se je zgodil v soboto na Japonskem. Zabeležili so ga ob 4. uri 11 minut zjutraj seizmografi (aparati za beleženje potresnih gibanj v zemeljski skorji) širom sveta. Ob tem času je del Japonske, oni, ki leži na vzhodni obali otoka Nippona, 100 milj okoli japonskega glavnega mesta Tokijo, preživljal strašne minute — ki jih po pripovedovanju očividcev ni mogoče opisati dovolj živo. Priroda je nudila pravo sliko »sodnjega dneva«.

Japonska je sploh dežela potresov, a temu podobnega ne pomni. Na Japonskem je mnogo ugaslih ognjenikov, več kot 10 pa jih bruha. Njena tla so tedaj vulkanska in niizključeno, da bodo nastale na njih površini velikanske izpremembe. Če uvažimo, da je Japonska na gosto naseljena, tako na gosto, da že dolgo ne more prehraniti svojega prebivalstva, tedaj bomo razumeli, kaj bi pomenilo, če bi podzemeljske sile izpremenile geološki sestav dežele vzhodnega solca in pregnale prebivalstvo, ali pa zalile Nippon z morjem. Izključeno namreč to ni.

O potresu samem ni mogoče podati celotne slike, ker se vedno prihajajo podrobne in neurejene vesti. Sobotni potres je trajal kakih 6 minut in je zapustil za sabo same razvaline. Ob morski obali je ležalo lepo trgovsko mesto Jokohama, broječe pol milijona duš. Tega mesta danes ni več; ostale so same razvaline. V mestu je poginilo čez sto tisoč ljudi. Uničeno je pristanišče, porušene hiše, japonski deli mesta s svojimi majhnimi lesenimi hišami so popolnoma pomandranj. V šestih minutah se je vse mesto porušilo kakor iz kart napravljena hiša.

V glavnem mestu Japonske Tokiju, ki šteje čez dva in pol milijona prebivalcev in se razprostira na ogromni površini 1940 kvadratnih kilometrov, je bil potres nekoliko slabjši, vendar pa je porušil tudi izjemno velika, zlasti iz

nekaterih predmestij, ogromno razvalino. Potres je spremljala strašna nevihta, bliski so zažigali hiše, grom je bobnel po zraku kakor glas razjarjenega stvarnika. Bile so strašne ure, v katerih postane človek — pa najsi je še tako mogočen in tako učen — le drobna igračka velike prirode, prestrašeni otrok, ki si ne zna in ne more pomagati. Kmalu so objeli mesto velikanski plameni, sikajoči pod črno nebo. Nastala je nepopisna panika. Vse je hitelo na prosto, kjer je bilo kakor iz škafe. Pod razvalinami so obležali desetstisoči mrtvih. Ljudje so bili podobni muham: zbegani in prestrašeni so poginjali na kupih. Potres se je potem še ponavljal in pomagal požaru, ki je začel gospodariti nad razvalinami. Še včerajšnje vesti so poročale o novih potresnih sunkih in hkratu javile, da Tokijo še vedno gori. Baje se je tudi odprlo par mrtvih ognjenikov, ki s svojo lavo pokopavajo druge pokrajine. Dva večja otoka sta izgubila pod vodo.

Podrobna poročila nam nude strahotne slike. V Tokiju je eksplodiralo več arzenalov in ubilo desetstisoče ljudi. V Jokohami je voda poplavlila pristanišča, ki so jih gradili 10 let z ogromnimi stroški in so bila gotova leta 1912. Blizu Tokija so delali velikanski tuneli; potres je porušil zemeljsko odprtino in pokopal čez 8000 delavcev. Neki drugi predor je pokopal 600 ljudi. Več vlakov, ki so bili v usodnem času na poti, je bilo vrženih na tla in pomandranj. Redko kdo je rešil žive kosti, zdravili njihče. Japonska cesarska rodbina je bila resno ogrožena; po zadnjih vesteh so jo rešili. Ubilih pa je mnogo odličnih japonskih državnikov, politikov, učenjakov itd.

Škoda je neprecenljiva in se v številnih krajih ne da izraziti. Vsega skupaj je porušenihi — deloma ali v celoti — 12 mest. Mrliče še vedno štejejo; dosedaj presega njih skupno število 200.000. Že to zadostuje, da se zamislimo v strašno sliko, ki jo je zapustilo gibanje zemeljske skorje na bogemu prebivalstvu.

Gospodarstvo.

Kmet potrebuje izobrazbo.

Večina prebivalstva naše države je kmetijskega stanu. Kmet plačuje večino davkov, zato je dolžnost države, da kmetu stani podpira. Naloga kmeta pa je, da se stanovsko izobražuje. S primerom izobrazbo bo začel tudi naš kmet lažje in hitreje napredovati.

Vsak obrtnik in rokodelac se mora svojega obrta učiti. Obrtnik mora poznati sirovine, orodje in stroje, ki jih potrebuje za svoje obratovanje. Računati mora, kateri izdelki se mu bolj izplačujejo in kateri način izdelovanja obeta največ koristi. Isto velja tudi za kmeta.

Naš kmetovalec dela, kar je videl pri svojem očetu in sosedu. Preveč prepričan uspeh svojega dela sreči in dobri letini. Ne pomisli, da je sam poklican skrbeti za boljše uspehe in da ima za to potrebne zmožnosti, ki jih mora s poukom razvijati in izpolnjevati, da postane sposoben za uspešno kmetovanje, ki se kaže v tem, da z malimi stroški proizvede bogate rastlinske in živalske pridelke.

Današnji kmetovalec mora dobro poznati lastnosti in sestavo svoje zemlje, potrebe rastlinskega življenja, redilne snovi, sestavo hlevskega gnoja in raznih umetnih gnojil; poznati mora ustroj živalskega življenja, sestavo in tečnost raznih krmil itd. Kmetovalec mora poleg z delom svojih pridnih rok gospodariti tudi z glavo, ki se je kaj naučila. Računati mora, katera kmetijska panoga se mu bolj izplača in kateri kmetijski stroki mu mora posvetiti več skrbi in paznje. Če bode kmet tako delal, se bo začela kmetija kmalu razvijati na bolje in bo lahko služila za zgled tudi sosedom. Kmet bo zadovoljen s svojimi dohodki in bo postal zadovoljen in srečen na svoji domači grudi.

Kje pa naj dobi kmet potrebno priliko za svojo izobrazbo? Kratak odgovor na to se glasi: V kmetijskih šolah. Tam je mesto za vzgojo kmetijskih mladeničev. Ker pa vsak kmetovalec ne more poslati svojega sina v kmetijsko šolo, je dolžnost občin in merodajnih fakultet, predvsem kmeta samega, da se torjov, predvsem kmeta samega, da se vsaj na mestih večrazrednih ljudskih šol, ustanavljajo kmetijsko-nadaljevalni

tečaj. Tu naj se ob nedeljah, v zimskem času pa tudi ob delavnikih kmetijsko sivo ponučujejo o naprednem kmetijstvu. Ti tečaji naj se obvezno obiskujejo; skrb države pa bodi, da skrbi za učne moči.

Zadnji čas je, da se začnemo tudi v kmetijstvu šolati! Za zgled naj so nam drugi stanovi, ki v svoji izobrazbi in v združništvu stalno napredujejo. Če kmetje ne bomo tega uvideli, nas bodo drugi stanovi nadkrilili in bomo delali naposled tlako drugim stanovom na svoji lastni grudi.

Zeleti je, da bi klic po potrebi kmetijskega šolstva in po mladinskih organizacijah na kmetih našel več odmeva!

Matjašič, v »Kmetovalcu«.

Kriza vinske industrije.

Nedeljska zagrebska »Riječ« prinaša sledeče razmišljanje o visoki vinski krizi, ki ga objavljamo tudi mi kot informacijo:

Kongres izvoznikarjev v Beogradu je rezignirano konstatiral, da od skupne številke za jesenski izvoz pripravljenega blaga »treba odšteti izvoz vina v vrednosti 781 milijonov dinarjev, ki je zelo sumljiv, ker ni gotovo, ali bo mogoče za naše vino najti kako tržišče.« Po proračunu izvoza, ki je bil cenjen na kongresu na 8.481.500.000 Din, bi mogel izvoz vina iznašati čez 9 odstotkov tega celokupnega izvoza in bi lahko povečal aktivitet našega zunanje trgovine za kakih 25 odstotkov!

Vprašanje, ali bo naša zunanja trgovina za tri četrtine milijarde dinarjev aktivnejša ali ne, ni nikaka malenkost, ki bi se smela kar zlahka odsuniti z dnevnega reda. Najmanj pa ima prekriti roke naš trgovinski minister, ki doslej ni dal o tem vprašanju niti najmanjše izjave, ki bi pričala o tem, da naši merodajni činitelji res iščejo vinskih tržišč, kjer bi mogli plasirati vsaj izvesten del ogromnega previška vinske produkcije. Ni čuti, da bi skušalo ministrstvo olajšati in zagotoviti izvoz vina, tega edinega luksuznega predmeta, ki bi ga lahko naša država izvažala. Nedavna ministrova izjava povodom izlozbe vina v Beli Cerkvici, češ, da bi treba našo produkcijo vina industrializirati, ne izda ničesar pri rešitvi vprašanja, kaj naj storimo še z letošnjim vinskim pridelkom; ravno tako ne priporočilo poljedelškega ministrstva, ki je nasvetovalo, da naj se vinogradi v Banatu izpremenijo v njive, kakor da tam niso hribovita, našla za vinorejo ustvarjena tla.

Dosedanji poskusi, da bi zagotovili našemu vinu tuja tržišča, so se izjalovili. Na podlagi pogodbe o vinu in pivu, sklenjene s Čehoslovako, ni bil izvožen niti hektoliter vina več kot poprej, a uvoz piva iz Čehoslovake, ki bi naše pivarne prisilil k izboljšanju kakovosti, je skoraj uničen. Zbog neuspeha, čigar kvarne posledice nosijo tudi Čehi, se Čehom očita neobjektivnost, a njihče ne pomisli, da ni mogoče nikogar siliti z blagom, ki mu ne konvenira. Naša vina so lahka, a cene previsoke. Če tedaj hčemo vzdržati italijansko, avstrijsko in madžarsko konkurenco na kateremkoli hivališču, se ji moramo prilagoditi v cenah z ozirom na kakovost oziroma jakost vina.

Jasno je, da je boljše prodati za vsake količine ugodno ceno nego dovoliti, da bo blago docela uničeno. Zato vsakdo, komur leži na srcu napredok našega gospodarstva, zlasti pa aktiviteta naše z-

manje trgovine, pričakuje, da bo storjeno vse, kar je treba, da bomo s svojimi vini konvenirali na tujih tržiščih. To bomo dosegli zgolj z nizkimi cenami, pri čemur morata sodelovati i producent i država; slednja mora zavoljo celote znižati davke, carine in prevoz. V resnici pa se dogaja ravno narode.

Kakor izvemo iz vrst vinskih trgovcev, je tudi vino med onimi predmeti, na katere so železniški tarifi po odredbi ministrstva za promet z dne 8. avgusta št. 5971 povišani za polnih 100%. Spričo obupne situacije na našem vinskem tržišču je bilo tega najmanj pričakovati, če uvažimo, da se ravno v polovici septembra, ko stopi povišanje železniških tarifov v veljavo, začneja vinska izvozna carina.

Podražitev vozniš tarifov za vino je nov dokaz, da minister prometa ne ve, kaj potrebuje minister trgovine, kakor se sploh naša gospodarska politika ne vodi enotno. Posledice tega ukrepa prometnega ministra razberemo najlepše iz sledečih števk: Vožnja iz okolice Vršca in Bele Crkve, ki producira letno okoli 750.000 ha vina, bo stala od 15. septembra do Zagreba 15.000 dinarjev za ragon, ali z drugimi besedami: poldrugi dinar pri litru, dočim se liter vina prodaja v Vršču po 1.25 Din. Do meje bo stala vožnja do 2.25; toraj skoraj 200% izvozne cene blaga. Razumljivo je, da s takimi cenami tudi ob veliki popustljivosti producentov, ne bomo mogli konkurirati na tujih tržiščih, zlasti na Čehoslovaskem, in sicer po krivdi prometnega ministra, ki ne vidi dalje od bilance svojega resorja. Po njegovi krivdi, torej po naši krivdi bo stihnel višek našega vina, ker že težaki začnejo biti dražji od vinske cene in sodi so od prejšnjih trgovcev tako polni, da vinorejci ne vedo, kaj bi z vinom.

Po krivdi prometnega ministra je tedaj izvoz vina docela onemogočen, s čemer se umetno znižujejo tudi domače vinske cene. Tako se pripravlja katastrofa vsega našega vinogradništva namesto da bi država za vsako ceno podprla izvoz vina, morda celo z refakcijami, t. j. z delnim ali celotnim vračanjem voznine za one količine vina, ki gredo v inozemstvo.

Nekaj o teoriji kmetijstva.

6. GNOJ IN GNOJENJE. (Nadaljevan.)

Osnovni zakon za gnojenje.

Da se gnoj pametno uporablja in izkorišče za gnojenje setev, mora poljedelec poznati osnovne zakone, na katerih sloni gnojenje. Ti zakoni so sledeči:

1. Zemlji se morajo vrniti sestavine, od katerih je odvisna plodovitost in katere rastline vsako leto v večji ali manjši količini iz zemlje izvečejo. (Zakon povrnitve.)

Rastlina črpa svojo hrano, kakor smo poprej videli, iz zemlje in iz zraka. Med tem ko je izvor rastlinske hrane iz zraka neizčrpljiv, je izvor te hrane iz zemlje, zlasti kar se nekaterih sestavin tiče, znatno omejen. S vsakoletnim odnašanjem teh hranilnih sestavin iz zemlje z žetvo, senom in plodom, postaja njihova količina vedno manjša in manjša. Pod temi razmerami morajo i rastline i žetve vedno bolj in bolj propadati. Zemlje se mora smatrati kot glavnicu, ki se ne sme okrniti; uživati se sme samo nje obresti, kajti, kakor hitro se glavnica sama načne, se zmanjšajo obresti in propade eno in drugo. Gnojenje je eno naj-

močnejših sredstev v rokah poljedelca da nudi zemlji one sestavine, ki jih nima v dovoljni količini, da jej ohrani kapital, čigar obresti uživa. On se teh sredstev mora posluževati, ker to zahtevajo njegovi interesi in je to v njega lastno korist. Pa vendar — kakor je bilo že poprej rečeno — vsebuje zemlja nekatere hranilne snovi v večji količini in jih torej ni treba dovajati. Ravnotako ni treba zemlje gnojiti z dušikom, ako se na njo goje metuljnice (detelja, grahorica itd.), ki srkajo dušik iz zraka in bogate na ta način zemljo na dušiku.

2. Pod istimi vremenskimi razmerami in isto kulturno vrednostjo semena, je veličina žetve odvisna od one hranilive snovi, katere se v zemlji nahaja v najmanjši količini (Zakon minuma).

Glavne sestavine, katere služijo biljkam za hrano, a zlasti dušik, fosforova kiselina, kalij in apno, vse skupaj so takega vpliva na žetveni donos, da isti znatno pada, če enega izmed njih ni v dovoljni množini v zemlji. Veličina žetve bo vselej, kakor se to z gorenjim zakonom objasnjuje, v sorazmerju z ono hranilno snovjo, katere se nahaja v najmanjši količini v zemlji; na primer v sorazmerju s količino dušika, če je njegova najmanjše v zemlji, ali v sorazmerju s fosforoovo kislino, ako se te nahaja najmanjše v zemlji.

3. Da se dobe rentabilni donosi, ni dovolj, da se zemlji povrnejo hranilne snovi v oni količini, katere se je z žetvo iz zemlje odvedla, temveč se mora zemlji dovesti teh snovi nekoliko več.

Razne hranilne snovi, ki se z gnojenjem unose v zemljo, pa niso v takem stanju, da bi si jih zamogle biljke osvojiti kar v vsej količini. Mnoge od teh snovi morajo pretrpeti celo vrsto sprememb, predno so sposobne biljkam za hrano. Mnoge se zgubljajo z enim delom v globlje plasti zemlje, kjer so nedosegljive koreninam kulturnih biljk; en del njih pa porabijo razne plevelne in druge rastline, ki rastejo med setvami. Zaradi tega vsega se mora spraviti v zemljo vedno več hranilnih snovi, kakor jih predstavlja ona količina, ki se je z žetvo odvedla iz zemlje.

Upoštevat se mora tudi dejstvo, da ima zemlja lastnost obdržati nekatere hranilne snovi, kakor kalij in fosforovo kislino, ki se ne zgrube v globlje plasti zemlje in da zemlja ne more vezati in zadržati dušika v obliki nitrata, kakor se nahaja n. pr. v čilskem solitru. Če se tako dušičnato gnojilo ne raztroši pravočasno, se lahko zgodi, da manje koristi nego bi se pričakovalo.

4. Veličina žetve ni sorazmerna količini gnojila, ki se spravi v zemljo. Kadar se prekorači pri gnojenju ena gotova meja, se z dobljeno žetvo ne da kriti stroškov, ki jih povzroča gnojenje (Ekonomski zakon maksima).

Z zakonom ad 3. se zahteva, da se v zemljo spravi več gnojila, oziroma hranilnih snovi, nego se jih je z žetvo odvedlo iz zemlje, tako da nastane v zemlji neka rezerva hranilnih snovi, ki je biljkam vsak čas na razpolago. Toda te količine gnojila ne trebajo biti pretirane, ker, kakor že rečeno, se vsak odveč gnojila preko ene gotove meje ne izplača, ker ne pomnoži visočine žetve.

5. Količine gnojila, ki se morajo spraviti v zemljo, niso odvisne samo od količine hranilnih snovi, ki jih potrebujejo biljke, nego tudi od sestavine zemlje.

Da se doseže z gnojenjem en gotov hasek, to je, ne samo, da se izplača naložen kapital, nego tudi, da se doseže en

gotov dobiček, mora biti fizikalna in kemična sestava zemlje taka, da se zmorejo z ene strani biljke pod ugodnimi razmerami razvijati in da se z druge strani zamore unešen gnoj popolno izkoristiti. Z drugimi besedami, ako je zemljišče preplitvo ali presušeno ali pa pretežno in močvirno, bo gnojenje malo koristilo; v tem slučaju se ne bodo niti biljke primerno razvijale, niti se ne bo gnoj mogel primerno izkoristiti. Ravnotako ne bodo slabo obdelane in neredno ali sploh nepognojene zemlje nikdar dajale takih žetvenih odnosov, kakor bi se z ozirom na količino uvoženega gnojila moglo računati. (Dalje sledi.)

BOLEZNI IN NAPAKE PRI SADIJEVCU.

V knjigi Josipa Zupačca, okrajnega ekonomista v Ptuj, »Konserviranje sadja in vsakovrstne povrtnine za domačo uporabo« najdemo sledeče zanimive odstavke:

Plesnivec pri sadjevcu.

Če rabimo za sadjevec sod, ki je iz kateregakoli vzroka splesnil tako, da mu plesnivega duha ni mogoče odstraniti z nobenim še tako radikalnim sredstvom, tedaj se ta tekočina navzame plesnivega okusa in duha. Tudi tu velja, da je bolje obvarovati sadjevec pred napako, kakor pa priti v položaj, da se mora odstranjevati. Sicer se pa tudi plesnivost sadjevcu da odpraviti z eponitom na isti način, kakor pri zaduhlosti sadjeveca.

Okus po drožih pri sadjevcu.

Ako sadjevec ni bil pravočasno pretočen, prično drože v njem gniti in sadjevec dobi neprijeten okus po drožih. V tem slučaju je treba sadjevec čimprej pretočiti v močno zažveplan sod. Če se sadjevec po pretakanju ne popravi sam od sebe, ga moramo popravljati z eponitom.

Duh po gnilih jajcih v sadjevcu.

Pogost je običaj, da se namesto tankega, čisto zgorljivega, azbestnega žvepla uporablja za žveplanje praznih sodov debelo žveplo na cunjah ali papirju. Kolikor ga ne zgori, kaplja na dno in naredi tam sčasoma debelo žveplovo žlindro. Ako se ta žlindra pred uporabo sode ne iztrže in če povre sadni mošt na njej, tedaj dobi mošt duh po žveplenem vodi, oziroma po gnilih jajcih. Ta smrdljivi duh se da polagoma odstraniti z večkratnim pretakanjem v zažveplan sod. Žveplena sokislina v dotiki z žveplenim vodikom tvori vodo, žveplo pa, ki se usede z drožami vred na dno sode, ločimo s pretakanjem od sadjeveca. Neprijeten duh po gnilih jajcih izgine. V trdovratnem slučaju, kakor tudi pri drugih slabih okusih pri sadjevcu je pa uporaba eponita priporočljiva.

Kultura in umetnost

x Umetniške razglednice naših velmož. V zadnji naši notici o zbirki umetniških razglednic »Naši zaslužni ljudje«, ki jo izdaja novo umetniško založništvo »Ažbe« v Mariboru, smo napačno označili ceno posamezne razglednice v podrobni razprodaji. Ftane namreč 1 D, ne pa 75 para. Kakor izvemo, vzbujajo razglednice po svoji čedni in dostojni izdelavi splošno pozornost. Dobe se v vseh knjigarnah in papirnicah. Priporočamo jih v obilen nakup!

Zahvala.

Požar z dne 29. julija 1923 je v naši vasi uničil skorajda vse imetje podpisanim posestnikom. — Družba »Jugoslavija« pri kateri sva bila zavarovana, je cenila in izplačala škode v najino popolno zadovoljnost tako, da si štejeva v prijetno dolžnost, ji tem potom izreči zahvalo.

Podova, dne 1. septembra 1923.

Jožef Marčič.
Vincenc Španinger.

Velepodjetje se prodaja

na Štajerskem blizu Konjic. Obsega 24 ha gozda, njiv, travnikov in vinograda, 4 stanovanjske hiše, 2 viničariji, veliki umetni mlin, pekarno, polnojarmenik, električno centralo, veletrgovino z lesom in deželnimi pridelki, tovarno za pohištvo in zaboje, vse s stroji in popolno pritliklino. Lega je ob železnici, ki se gradi. Uporabiti se da vodna sila do 140 HP. Pokrajina je bogata na lesu in vinu. Prodaja se vrši le vsled družinskih razmer. Informacije in posredovanje vrši notarska pisarna v Konjicah.

1877 4-3

Velika zaloga

cementa, traverz, železa in dr.

po ugodnih cenah.

2576

Pinter & Lenard, Maribor, Aleksandrova cesta.

Podpirajte slovenske trvdke!

Slavenska banka d. d., Zagreb

Podružnica Maribor,

Aleksandrova cesta šte. 11

Delniška glavnica Din 50,000.000—

in rezerve preko Din 12,500.000—

Vloge čez Din 125,000.000—

Podružnice:

Beograd, Bjelovar, Brod n/S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Ljubljana, Murska Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Sibenik, Vršac, Wien.

EKSPOZITURE:

Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka, Jesenice.

Agencija: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

AFILIACIJE:

Ljubljana: Slovenska banka.

Split: Jugoslavenska industrijska banka d. d.

Budapest: Balkan Bank r. t., Vaczi utca 35.

453

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje

Mala oznanila.

Higijenična brivnica se vsem priporoča. Prvovrstna posrežba. Vjekoslav Gjurin, Jurčičeva ulica 9. 1850

Iščemo zmožno moč za knjigovodstvo v svrhu trajne namestitve. Predpogoji so: perfektno obvladanje slovenskega in nemškega jezika, lepi rokopis in zadostna predizobrazba v knjigovodstvenih in korespondenčnih poslih. Ponudbe naj se pošljejo pod: „Zanesljiv“ na administracijo lista. 1911 3—2

Na prodaj posestvo 9 orolov zemlje, stanovanjska hiša z gospodarskim poslopjem. 10 minut od postaje Fala. Vprašati Gočeva vas 79 Weingerl. 1928

Izgubila se je 31. avg. damska zlata zapesna ura na črnem rips traku. Prosi se najditelja, da jo vrne proti dobri nagradi pri Dr. Povaleju. Vrazova ul. 2. 1916

Mizarski pomočnik se sprejme. Vrbanova ulica št. 26. 1919 2—2

Prodajam čebeljak z štirimi panji sistem Znidaršič z čebelami vred. Naslov Ivan Pahor, trgovina, Vrtna ul. 20. 1924

Zamenjal se je v četrti v veliki kavarni površnik in klobuk. Prosi da se isto vrne. 1925

Proda se zaradi odpočitovanja kompletna jedilnica, spalna soba, soba za otroke in kuhinjo ter več električnih lustrov. Naslov v upravi lista. 1929

Galanterija Šolske torbice

drobnina, trikotaža
Samo na debelo!

Gaspari & Faninger

Maribor 1047

Aleksandrova cesta 48.

Fotografije M. Japelj Koroška c. 1

moderne portretni posnetki, povečave, industr. posnetki. Ogledate si izložbe v Gosposki ulici (kavarna Central) in Šolski ulici. Odprto vsak dan od 8—12 in od 2—6 ure. Ob nedeljah od 9—12 in 3—5 ure. 1918 10—1

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5

trgovina s hišnimi potrebščinami, emajlirano, pločevinasto in ulito posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno kleno robo. Na drobno 1886

nahrbtniki v veliki izbiri, kakor tudi jermeni z držajem za knjige pri Ivanu Kravos, Aleksandrova cesta 18. Preprodajalci dobe popust. 1908 10—3

Lovci! Planinci!

Pristni tirolski lodni

In nepremočljivo blago za pelerine je došlo.

Franjo Majer, Maribor
Glavni trg 9, 1846

Pristopajte
k Jugoslovenski
Matici.

Najboljše in najcenejše

pa tudi najlepše blago za obleke, kakor sukno, hlačevina, volneno blago, plavina, cefir, šifon, platno, izgotovljene obleke, srajce, predpasniki, nogavice, robci, odeje itd. se dobi prvovrstno pri

I. N. Šoštarich, Maribor
Aleksandrova cesta šte. 13.

Novo! Novo!

Dežni plašči

od 450 Din. naprej, najnovejši vzorci, pravkar došli. Velika izbira perila, klobukov, čevljev, dežnikov, palic, nahrbtnikov in sandal po konkurenčni ceni pri

JAKOBU LAH, Maribor, Glavni trg 2.

ZAHTEVAJTE! POVSOD! ZAHTEVAJTE! „AMBRA“ PARFUME

Eau de Cologne Special. - Eau de Cologne Double. - Puder vseh barv in kvalitet. - Prašek in pasto za zobe. Vodo za usta, najboljša voda sedenosti. - Lanolin Crema original. Shampoo tekoči. - Specialiteto. „AMBRA“ voda proti izpadanju las. Od danes priznato edino sigurno sredstvo te vrste. - Vsi „AMBRA“ parfumi in kozmetični preparati so enakovredni francoskim izdelkom. — 5—4 1646

Glavna zaloga: ZAGREB, Gajeva ulica 47. — Zahtevajte canike,

TEČAJI ZA STROJEPISJE IN STENOGRAFIJO

ZASEBNO UČILIŠČE LEGAT, MARIBOR.

(Največja strokovna šola za stenografijo v Jugoslaviji).

Začetek novih tečajev dne 1. oktobra.

Vpisovanje in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slovenska ulica 7. Telefon 100.

„Klub-Bar“

Dnevno ob
22. uri 22.
gostovanje umetniškega ansambla:

Beda Lah

Plesni komik

Slavinec Duo

Češki narodni ples

Poldi in Baren

Moderni ples

!! 2 Soves !!

? HUGO - HUGO ?

Vstop prost. 1923

Lože se lahko rezervirajo.

Prva jugoslovanska tovarna žaluzij, rolet, lesenih in jeklenih oboknic

G. SKRBIČA naslednika

BRATJE VIDAČKOVIC

Tel. 4-92, 23-19 ZAGREB ILICA br. 40

Izdeluje vse vrste rolet, na pr. jeklene, lesene, platnene, pletene, rešetke, solnčne plahte, konstrukcije in njih posamezni deli.

Proračuni in ceniki brezplačno.

Iščemo zastopnike.

Najstarejša in najmodernejša urejena tovarna. Ustanovljena leta 1889

GROS ROMAN & CIE. PARIZ

TISKANI MARKIZETI
FLANEL - SATIN - FRENCH

3—2 Glavno zastopstvo za kraljevino SHS 1883

KUNZLI & MENZI

Illica 36

ZAGREB

Illica 36

ARKO LIQUEUR TRIPLE SEC!